
Osobnost edukanta

**Posouzení edukanta je
první fází edukačního
procesu**

Vlastnosti osobnosti

- Výkonové (schopnosti, dovednosti, vědomosti)
  - Temperamentové
  - Aktivačně motivační
  - Charakterové
-

Rozvoj osobnosti - socializace

- Výchovní pesimismus
  - Pedagogický utopismus
  - Pedagogický optimismus
  - Pedagogický realismus
-

Charakteristiky edukanta

- Kognitivní (IQ, schopnosti, styly učení)
  - Afektivní (postoje, motivace, potřeby)
  - Fyzické (věk, pohlaví, kondice)
  - Sociální a sociokulturní (úroveň rodiny, etnikum)
-

Kognitivní determinanty - IQ

- Testy IQ
  - Obecná mentální kapacita jedince

  - tvořivost, verbální schopnosti, logika, paměť, abstraktní myšlení, adaptace na prostředí
-

Multifaktorová teorie inteligence (Gardnerova teorie 7)

- Lingvistická (jazyková)
  - Logicko – matematická
  - Hudební
  - Vizuálně – prostorová
  - Tělesná – kinestetická
  - Sociální – interpersonální (emoční inteligence)
  - Osobní – intrapersonální (metakognitivní)
-

Intelligence

- Je vrozená?
  - Dá se naučit?
  - Mění se s věkem?
-

Inteligence – etnické rozdíly

Národnost	test IQ
Židé	104,7
Češi	102,2
Němci	100,2
Poláci	94,6

(Václav Příhoda, 1927)

Inteligence - ČR

- Gymnázia (IQ = 116 -119)
- SOŠ (IQ = 99 – 106)
- SOU (IQ = 88 – 94)

(Švanda, 1989)

Významný vztah k parametrům rodinného prostředí (vzdělání rodičů,...)

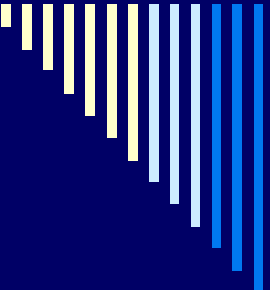

Teorie deficitu (Jensen)

- Velká část inteligence je vrozená (82 %)
  - Rozdílnost v sociální a etnické skupině
  - Běloši IQ = 100, černoši IQ = 85
  - Rozdíly neprokázal mezi pohlavími
-

Teorie kulturního a jazykového zaostávání

- Nižší sociální vrstva = menší šance v přístupu k vyššímu vzdělání
  - Horší výsledky v testech
  - Kauzální vliv prostředí, event. genetiky (50 %)
-

Sociální a jazykové determinanty

- Sociální zakotvenost člověka
- Charakteristiky rodinného prostředí
(**vzdělání** rodičů - **matky**, úroveň bydlení, ekonomická úroveň rodiny)

Negativní: práce přes čas a nepravidelná pracovní doba rodičů

Komunikace matek s dětmi

- Sociální diference
  - Komunikační a edukační styl matek v předškolním období
  - Nižší vrstvy – imperativně, méně instruktivně, nedostatečné jazykové a komunikační kompetence matek
-

Sociální determinanty edukace

- Lokalita bydliště (vyšší prospěch – město)
  - Profese otce
  - Vzdělanost rodičů
  - Počet dětí v rodině (do 4 dětí)
  - Velikost bytu,...
  - Doba návratu rodičů (návrat matky nejpozději v 16 hodin)
-

Učební styly – 7 typů inteligencí

□ Kognitivní styl

charakteristický způsob, jímž vnímáme a zapamatováváme si informace

myslíme, řešíme problémy,
rozhodujeme se

Učební styly

□ Lingvistická (jazyková - verbální)

Chápání významu slov a pojmů a jejich vyjadřování

(psaní, čtení, hledání informací, snadné zapamatování si, sdělování a vysvětlování, fantazie, řešení křížovek,...)

Učební styly

□ Logicko – matematická

Vnímání struktury a logických vztahů,
symbolů

(manipulace, počítání z hlavy, řešení
logických hádanek, šachy, experimenty,
abstraktní otázky, odhad množství,...)

Učební styly

□ Hudební

Intonace, paměť na melodie, rytmus, tóny,
skladbu

(hraní na nástroj, hudební sluch, zpěv,
učení se při hudbě,...)

Učební styly

□ Vizuálně – prostorová (zraková)

Prostorová představivost, zapamatování si vizuálních vjemů, obrazy

(umělecké aktivity, kreslení, čtení map, plány, schémata, bludiště, skládačky, filmy, obrazy,...)

Učební styly

- Tělesná – kinestetická (pohybová, fyzická)

Schopnost diferencovaně užívat svého těla k sebevyjádření

(manipulace s předměty, pohybové aktivity, sport, tanec, neposednost, zručnost, napodobování gest,...)

Učební styly

- Sociální – interpersonální
- Vazba na kulturu a podmínky života = schopnost chápat druhé (empatie)

(kontakty, aktivity s lidmi, hry, týmová práce, diskuse, pomoc druhým, péče,...)

Učební styly

- Osobní – intrapersonální (metakognitivní)
- Nejdůležitější stránka lidské inteligence = uvědomění si svého „já“ (sebepoznání, sebesystém)

(nezávislost, silná vůle, vyhraněné názory, bytí o samotě, duchovno, metapotřeby)

Metakognitivní učení

- Technika hlasitého myšlení
  - Grafická znázornění
  - Proces psaní
  - Kritické myšlení
-

Metakognitivní učení

- Pochopení smyslu
  - Aktivní účast
  - Různé strategie pro myšlení
  - Prostřednictvím autentických úkolů
  - Vkládání nového do známých souvislostí
  - Nešablonovité myšlení
  - Zapisování myšlenek
-

Afektivní determinanty

- Temperament
    - Sangvinik
    - Cholerik
    - Flegmatik
    - Melancholik

  - Pyknik, atlet, astenik, extravert – introvert,
labilita – stabilita,...
-

Biologické determinanty

- Sexové rozdíly (stereotypy)
  - Obecně společnost ČR je genderově diferencována, než je západní standard.
  - Muži mají častěji vyšší vzdělání než ženy
-

Biologické determinanty

- Sexové rozdíly (stereotypy)
- Chlapci: rozvinutější matematická a vizuálně prostorová schopnost
- Dívky: rozvinutější verbální schopnost
menší agresivita

Rozdíly nejsou většinou v ČR statisticky významné (pouze přírodní vědy).

Biologické determinanty

- Sexové rozdíly (stereotypy)
- Sebehodnocení vlastních výkonů:

Chlapci velkorysé hodnocení

Dívky kritičtěji, méně pozitivně
